

Tillæg til politisk aftale om **Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark**

- (1) Et bredt flertal af Folketingets partier indgik i juni 2021 en aftale om *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark*. Hensigten var blandt andet at tage politisk ansvar for, at der skal være gode uddannelsesmuligheder i hele landet, herunder at understøtte nye og eksisterende uddannelsesudbud uden for de største byer, som i de kommende årtier bliver udfordret yderligere af faldende ungdomsårgange.
- (2) Aftalepartierne var enige om, at der i takt med de faldende ungdomsårgange er behov for en tilpasning, så en større del af optaget fremover sker på de videregående uddannelser uden for de største byer og uden for universiteternes hovedcampus. Dette skal bl.a. understøtte, at eksisterende udbud og mindre campus-byer fortsat har et tilstrækkeligt rekrutteringsgrundlag og kan fastholde et tilstrækkeligt optag samt understøtte, at der skabes nye udbud – herunder nye uddannelsesfilialer og lignende udbudsformer.
- (3) Aftalepartierne ønskede i den forbindelse, at der blev udarbejdet en samlet 2030-sektorplan for hver hovedsektor for, hvordan en målsætning om udflytning eller nedskalering af sektorens samlede optag i de største byer på op til 10 pct. kan realiseres frem mod 2030. Partierne gav derfor uddannelses- og forskningsministeren til opgave at facilitere en inddragende proces med uddannelsesinstitutionerne med henblik på udarbejdelse af 2030-sektorplaner til politisk drøftelse i foråret 2022.
- (4) Partierne lagde vægt på, at der i uddannelsesinstitutionernes oplæg ud over decentralisering og et reduceret optag i de største byer blev taget hensyn til offentlige arbejdsgivere og erhvervslivets behov, fortsat udbud af uddannelser med særlig høj efterspørgsel og beskæftigelse, f.eks. IT-uddannelser og tekniske uddannelser, at der fortsat er et bredt udbud af uddannelser i Danmark, herunder små fag og sprog, at der sikres god geografisk spredning af udbud uden, at uddannelsesudbud kommer i unødigt konkurrence, at de forskellige institutioner har forskellige geografiske forhold, og at der fortsat sikres stærke forskningsmiljøer, forskning i verdensklasse og stærk tværfaglighed.

2030-sektorplaner for de videregående uddannelsesinstitutioner

- (5) Aftalepartierne er i starten af 2022 blevet forelagt de enkelte uddannelsesinstitutioners oplæg til 2030-planer af uddannelses- og forskningsministeren.
- (6) Partierne noterer sig, at der - i tråd med den politiske intention i aftalen - er faciliteret en inddragende proces, og at institutionerne er gået konstruktivt ind i arbejdet.
- (7) Institutionsplanerne indeholder efter partiernes opfattelse både nytænkende og ambitiøse planer for, hvordan der kan udflyttes udbud eller elementer af uddannelser. Partierne noterer sig i den forbindelse, at institutionerne samlet set har indmeldt ambitioner om mere end 100 nye eller udflyttede uddannelsesudbud, ligesom der er ambitioner om at etablere alle 21 nye

uddannelsesudbud, som partierne med *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark* var enige om ekstraordinært at medfinansiere oprettelsen af, i institutionernes planer.

- (8) Aftalepartierne er enige om, at uddannelsesinstitutionernes planer – herunder indspil til nye udbudssteder, nye udbudsformer eller nye regionale samarbejder – generelt set udgør en fornuftig ramme for *målsætningen* om frem mod 2030 at udflytte eller nedskalere en del af optaget i de største byer samt for professionshøjskolernes vedkommende en *ambition* om, at 60 pct. af pladserne på de fire store professionsbacheloruddannelser på velfærdsområdet på sigt skal ligge uden for de fire største byer.
- (9) Partierne vurderer således, at institutionerne overordnet har leveret indspil i overensstemmelse med de politiske intentioner i aftalen – herunder de politiske særhensyn, som har været vigtige for aftalekredsen – og er på den baggrund enige om, at udarbejdelsen af konkrete 2030-sektorplaner for de fem hovedsektorer som hovedregel bør tage udgangspunkt i uddannelsesinstitutionernes indmeldinger.

2030-planer for de fem hovedsektorer

- (10) Aftalepartierne noterer sig, at uddannelses- og forskningsministeren i tråd med aftalen har udarbejdet 2030-sektorplaner for hver hovedsektor med udgangspunkt i uddannelsesinstitutionernes indmeldinger til politisk drøftelse.
- (11) Partierne finder samlet set, at den summerede udflytnings- og nedskaleringsprocent på tværs af de fem hovedsektorer på det videregående uddannelsesområde på 6,4 procent frem mod 2030 ligger inden for den politiske *målsætning* fra *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark*.
- (12) For så vidt angår sektorplanen for de otte berørte universiteter hæfter aftalepartierne sig ved, at planen indeholder flere nytænkende regionale elementer og eksempler på samarbejder på tværs i forbindelse med udflytning. Partierne hæfter sig desuden ved, at der er taget hensyn til uddannelsesområder med høj efterspørgsel og beskæftigelse – i tråd med de politiske intentioner, ligesom små fag og sproguddannelser tilsvarende er undtaget, så uddannelseslukninger på disse områder undgås.
- (13) Partierne finder endvidere, at de samlede udflytnings- og nedskaleringsambitioner på universitetsområdet frem mod 2030 på ca. 5,7 pct., *jf. bilag A, 2030-sektorplan på universitetsområdet*, ligger inden for den politiske *målsætning* fra *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark*. For universiteterne fordeler andelen af hhv. udflytning- og nedskalering sig omtrent ligeligt med en mindre overvægt af nedskalering.
- (14) For så vidt angår professionsbacheloruddannelserne noterer aftalepartierne sig, at sektorplanen for de fire berørte professionshøjskoler indeholder både *2030-målsætningen* om nedskalering og udflytning fra de største byer samt *ambitionen* om, at 60 pct. af pladserne på de fire store professionsbacheloruddannelser på velfærdsområdet på sigt skal ligge uden for de fire største byer.
- (15) Aftalepartierne hæfter sig desuden ved, at sektorplanen afspejler professionshøjskolernes grundige overvejelser om at understøtte, at der også i fremtiden sker den nødvendige forsyning af fagprofessionelle inden for velfærdsområdet i storbyerne såvel som uden for storby-

erne, herunder at der er det nødvendige antal praktikpladser af høj kvalitet samt et tilstrækkeligt rekrutteringsgrundlag til stede. Aftalepartierne lægger vægt på, at der i den forbindelse tænkes i nye løsninger for praktikformer. Aftalepartierne vil følge udviklingen tæt, herunder det forpligtende fællesskab mellem regeringen, KL og Danske Regioner omkring arbejdet i det nationale partnerskab for professionsuddannelser på velfærdsområdet, der skal understøtte tilvejebringelsen af praktikpladser. Partnerskabet kan desuden anvendes til at udveksle perspektiver på mulige løsninger på udfordringer med at rekruttere studerende til uddannelserne.

- (16) Partierne finder, at de samlede udflytnings- og nedskaleringsambitioner på professionshøjskoleområdet frem mod 2030 på ca. 7,6 pct. (fraregnet de fire store uddannelser på velfærdsområdet) samt de samlede planer for *ambitionen* om udflytning og etablering af nye uddannelsespladser på de fire store professionsbacheloruddannelser på velfærdsområdet, *jf. bilag B, 2030-sektorplan på professionshøjskoleområdet*, ligger inden for den politiske målsætning fra *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark*.
- (17) For så vidt angår erhvervsakademierne noterer aftalepartierne sig, at det for de tre berørte erhvervsakademier i storbyerne har været en særlig forudsætning, at de samtidig er i gang med at implementere aftalen om lukning af engelsksprogede udbud, som – for deres vedkommende – indebærer betydelig nedskalering i de største byer.
- (18) Partierne finder derfor, at de samlede udflytnings- og nedskaleringsambitioner på erhvervsakademiområdet frem mod 2030 på ca. 10 pct., *jf. bilag C, 2030-sektorplan på erhvervsakademiområdet*, ligger inden for den politiske målsætning fra *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark*.
- (19) For så vidt angår det maritime område noterer aftalepartierne sig, at sektorplanen for de to berørte maritime institutioner er udarbejdet under hensyn til, at den forholdsvis lille sektor allerede har stor lokal forankring samt udbyder uddannelser med høj efterspørgsel og lav ledighed.
- (20) Partierne finder det derfor hensigtsmæssigt, at det maritime område undtages for udflytning og nedskalering, *jf. bilag D, 2030-sektorplan for den maritime uddannelsessektor*.
- (21) For så vidt angår det kunstneriske uddannelsesområde bemærker aftalepartierne, at de to berørte kunstneriske institutioner reducerer deres optag med over 10 pct. i storbyerne som følge af implementeringen af tidligere besluttet dimensionering på området.
- (22) Partierne finder derfor, at det er i tråd med den politiske intention i aftalen, at disse institutioner ikke udflytter eller nedskalere yderligere frem mod 2030, *jf. bilag E, 2030-sektorplan for den kunstneriske uddannelsessektor*.

Investerings- og etableringstilskud samt nye varige tilskud

- (23) Aftalepartierne har med aftalen om *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark* forbedret de økonomiske vilkår for at drive uddannelse uden for de største byer markant.
- (24) Konkret hæves grundtilskuddet til decentrale uddannelsesudbud fra 2 mio. kr. til 4 mio. kr. pr. udbudssted fra 2023 og frem, ligesom den nuværende grænse, hvor en institution højst

kan modtage tilskud for seks udbud, fjernes. Derudover gives et nyt decentralt grundtilskud på 2 mio. kr. til uddannelsesfilialer, der ligger uden for de fire største byer, fra 2023 og frem.

- (25) Oveni kommer, at taxametertaksten til udbud uden for de største byer hæves med 5 pct. i 2023 og 2024, 6 pct. i 2025 og 2026 og 7 pct. fra 2027 og frem.
- (26) Partierne har i aftale om *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark* ekstraordinært prioriteret 754,7 mio. kr. (2022-pl) til at medfinansiere etableringen af nye uddannelsesudbud, ligesom aftalen indeholder et varigt økonomisk løft på 390,7 mio. kr. (2022-pl).
- (27) I lyset af institutionernes sektorplaner og nye indspil er det aftalepartiernes opfattelse, at der er behov for at understøtte udflytningsambitionerne med yderligere økonomi. Aftalebeløbene er angivet i 2022-priser.
- (28) Aftalepartierne er derfor enige om at udmønte den fulde 2030-udviklingspulje på 211,8 mio. kr. samt tilvejebringe yderligere finansiering med henblik på at medfinansiere en række konkrete nye uddannelsesudbud og –initiativer uden for de fire største byer.
- (29) I alt prioriteres 464 mio. kr. i investerings- og etableringstilskud som følge af tillægsaftalen, hvoraf 50 mio. kr. er nye midler til aftaleøkonomien.
- (30) Heraf prioriteres 176 mio. kr. til de videregående uddannelsesudbud i *Aftale om flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark*, jf. bilag F, mens 288 mio. kr. prioriteres til nye udflytningsambitioner, herunder udbud fra bilag D i aftale om *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark*, samt investering i tandlægeområdet, jf. bilag G.
- (31) Derudover er aftalepartierne enige om at prioritere i alt 49,2 mio. kr. årligt, fuldt indfaset, 12,2 mio. kr. i nye forskningsmidler årligt i perioden 2022-2032, jf. bilag F og G.

Finansiering

- (32) Aftalepartierne er fortsat enige om at tilvejebringe en fuldt finansieret udgiftsramme til udflytning af videregående uddannelse.
- (33) En samlet udflytnings- og nedskaleringsprocent på ca. 6 pct. indebærer mindreudgifter for i alt 28,1 mio. kr. årligt fuldt indfaset. Aftalepartierne er enige om at anvende disse midler i tillægsaftalen.
- (34) Aftalepartierne er desuden enige om at tilvejebringe yderligere finansiering ved at tilpasse investeringsrammen på Uddannelses- og Forskningsministeriets område med 10 mio. kr. årligt fra 2027 og frem.
- (35) Med henblik på at understøtte gode forskningsmiljøer tilføres endvidere 12,2 mio. kr. årligt i forskningsmidler i perioden 2022-2032.
- (36) Hertil tilføres 50 mio. kr. fra de generelle reserver til finansiering af aftalen.
- (37) Med den opdaterede aftaleøkonomi afsættes der således i alt 804,7 mio. kr. i etableringsmidler og 412,9 mio. kr. årligt, fuldt indfaset, i varige midler.

Tabel 1 – Opdateret samlet aftaleøkonomi

Mio. kr. (2022-pl)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Udgifter i alt	156,2	272,3	313,4	414,1	482,8	457,6	412,6	413,2
Varige midler	0,0	12,2	250,2	298,5	354,1	367,1	411,8	412,9
- 5-6-7 pct. regionalt taxameter	0,0	0,0	117,2	123,7	159,2	165,2	192,7	192,7
- Decentralt grundtilskud	0,0	0,0	115,3	136,5	144,6	144,6	144,6	144,6
- Kunstneriske uddannelser	0,0	0,0	1,4	4,2	7,1	9,9	13,1	14,2
- Nye varige tilskud - tillæg til aftale*	0,0	0,0	4,1	21,9	31,0	35,2	49,2	49,2
- Nye forskningsmidler - tillæg til aftale**	0,0	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2
Etableringsmidler	156,2	210,1	60,7	113,0	126,2	88,1	0,8	0,3
- Investerings- og etableringstilskud	156,2	100,0	14,7	3,0	1,2	31,1	0,8	0,3
- 2030-udviklingspuljen	0,0	36,4	30,3	103,1	42,0	0,0	0,0	0,0
- Kunstneriske uddannelser, inkl. uddannelser på Kulturministeriets område	0,0	0,0	13,8	6,6	6,6	6,6	0,0	0,0
- Investerings- og etableringstilskud - tillæg til aftale*	0,0	73,7	1,9	0,0	75,9	50,7	0,0	0,0
- Yderligere investerings- og etableringstilskud	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Administration i UFM	0,0	0,0	2,5	2,5	2,5	2,5	0,0	0,0
Finansiering i alt	156,2	272,3	313,4	414,1	482,8	457,6	412,6	413,2
- Provenu fra engelsksprogede udd.	0,0	0,8	48,2	189,4	187,3	232,9	233,5	234,0
- Konsulent- og agentbesparelser	0,0	81,9	81,9	81,9	81,9	81,9	81,9	81,9
- Uforbrugt reserve til nye decentrale grundtilskud	0,0	0,0	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4
- Investeringsramme	0,0	0,0	116,3	116,3	116,3	116,3	60,7	60,7
- Kvalitetsmidler i bevillingssystemet	125,9	111,2	0,0	0,0	70,8	0,0	0,0	0,0
- Salg af innovationsmiljøer	30,3	16,2	40,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Investeringsramme - tillæg til aftale	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	10,0
- Omdisponering af forskningsmidler - tillæg til aftale**	0,0	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2
- Generelle reserver	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total	0	0	0	0	0	0	0	0

* Midler disponeres til de uddannelsesudbud, som fremgår af bilag F.

** Nye forskningsmidler afsat på § 19.47.01.17. Internationalt forskningsamarbejde om pandemiberedskab. Midlerne udgør 12,2 mio. kr. årligt i perioden 2022-2032 og samlet 122 mio. kr.

Anm.: Der er afrundingsdifferencer i tabellen.

(38) Aftalepartierne forpligter sig til at stemme for de bevillingsmæssige ændringer, som følger af aftalen.

(39) Aftalepartierne er indforstået med, at udmøntningen af midlerne vil ske under hensyn til finansieringsprofilen for aftalen.

Opfølgning på aftalen

- (40) Aftalekredsen er etableret som et løbende politisk samarbejde, som vil følge området og udviklingen tæt, herunder i tilfælde af, at der i forbindelse med implementeringen sker væsentlige ændringer i forhold til elementerne i aftalen. Uddannelses- og forskningsministeren vil således fortsat indkalde partierne til orientering om status to gange årligt – én gang i efteråret og én gang i foråret.
- (41) Aftalepartierne noterer sig, at Uddannelses- og Forskningsministeriet vil følge udviklingen af nye udbud på området under hensyn til, at nyetablerede udbud er fagligt forsvarlige og lever op til de eksisterende kvalitetskrav på området.
- (42) Partierne noterer sig desuden, at udmøntningen af de fem sektorplaner vil ske i forbindelse med udarbejdelse af tillægsaftaler til institutionernes strategiske rammekontrakter. Opfølgningen på planerne vil ske i regi af Uddannelses- og Forskningsstyrelsens dialog om rammekontrakterne. Tilpasningerne vil således blive implementeret gradvist frem mod 2030 og under hensyn til den enkelte institutions individuelle forhold.
- (43) Det er afgørende for aftalepartierne, at institutionernes mulighed for at udvikle deres uddannelsesportefølje ikke begrænses. Der vil være mulighed for udsving i tilgangstallene år for år frem mod 2030, og der bliver således ikke med aftalen indført en ny form for dimensionering. Aftalepartierne noterer sig, at uddannelsesinstitutionerne fortsat vil have gode muligheder for at videreudvikle deres uddannelsesudbud både i og uden for de største byer via etablering af nye uddannelser eller sammenlægning af eksisterende. Institutionens samlede tilgang i de største byer i 2030 skal overordnet svare til det niveau, som følger af den enkelte institutions strategiske rammekontraktstillæg.
- (44) Overvejelser om udviklingen af uddannelsesudbuddet vil løbende indgå i dialogen med Uddannelses- og Forskningsstyrelsen. Partierne holdes orienteret om udviklingen af uddannelsesudbuddet i forbindelse med de løbende statusmøder i aftalekredsen.
- (45) Aftalepartierne lægger vægt på, at alle nye uddannelsesudbud, der ansøges i forlængelse af aftalen, vil skulle prækvalificeres efter de almindelige regler på det videregående uddannelsesområde.
- (46) Uddannelsesinstitutionerne vil således skulle ansøge om at oprette uddannelsesudbud. Ansøgningen skal igennem prækvalifikation hos 'Det rådgivende udvalg for vurdering af udbud af videregående uddannelser' (RUVU), og udbuddet skal herefter godkendes af uddannelses- og forskningsministeren, før det kan oprettes. Uddannelses- og forskningsministeren holder aftalepartierne orienterede om godkendelsen af nye regionale udbud.
- (47) I prækvalifikationen undergår udbuddene en faglig vurdering af bl.a. arbejdsmarkedets efterspørgsel og konsekvenser for andre udbydere. Her lægges vægt på, at udbuddet bidrager til det regionale behov for uddannelsen. Der er således en grundig faglig vurdering af de nye uddannelsesudbuds relevans, så det vurderes, at de nye udbud er hensigtsmæssige set i både et samfundsøkonomisk og uddannelsespolitisk perspektiv.
- (48) For professionsbacheloruddannelserne på velfærdsområdets vedkommende skal kommuner og regioner desuden tilvejebringe de fornødne praktikpladser, før en uddannelse kan oprettes. Partierne forventer, at regioner og kommuner går konstruktivt ind i opgaven med at

tilvejebringe praktikpladserne, bl.a. i regi af det nationale partnerskab for professionsbacheloruddannelser på velfærdsområdet. Partierne vil løbende følge partnerskabets arbejde ifm. de halvårslige statusmøder i aftalekredsen.

- (49) Aftalepartierne lægger desuden vægt på, at uddannelsesinstitutionerne sammen med lokale aktører samarbejder om at sikre gode studiemiljøer samt, at der er gode boligtilbud, studiejobs mv. i tilknytning til de nyoprettede uddannelsessteder, som følger af aftalen.
- (50) Hvis det skulle vise sig, at en eller flere af de nye uddannelser alligevel ikke kan oprettes og de afsatte investerings- og etableringsstilskud derfor ikke udmøntes, vil aftalepartierne drøfte alternativ anvendelse af midlerne.
- (51) Aftalepartierne er enige om at gøre status på 2030-målsætningen om udflytnings- og nedskalering samt 60/40-ambitionen i 2025 og 2030. I de mellemliggende år vil aftalekredsen årligt følge udviklingen i forhold til søgning, optag, frafald og efterfølgende overgang til beskæftigelse på alle de nye uddannelsesudbud (jf. pkt. 88 i *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark*). I sammenhæng hermed tages stilling til, hvis enkelte uddannelsesinstitutioner har ændret eller ikke er i stand til at indfri den pågældende institutions udflytningsambitioner.